REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și a următórele Birourĭ de anunciurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppeliks Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de *Dumінecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 114. Brașov, Lunĭ-Marțĭ 23 Maiŭ (5 Iunie). 1900.

O ilustrare a stărilor nóstre.

Nu trebue sĕ avem înaintea ochilor tocmai luptele crâncene naționale, ce se dau în partea de dincolo a monarchiei nóstre în apĕrarea dreptului de limbă, pentru-ca sĕ înțelegem, că cestiunea limbilor este sîmburele cestiunei naționalităților, la noi ca și acolo, și că fără a-se resolva mai întâiŭ causa limbilor nicĭ vorbă nu póte fi de o resolvare a marelui litigiu dintre popóre și și mai puțin de o împăcare a lor.

Despre acestea n'ar trebui sĕ fiă în dubiu nimenĭ dintre cei, carĭ au pretenția și voesc a-se numĕra în șirurile luptătorilor naționalĭ. Cu tóte acestea în situațiunea de față încurcată dela noi, credem a nu fi nicĭ-decum de prisos de a accentua érășĭ și érășĭ, că în jurul dreptului de limbă se învîrtesce cestiunea cea gravă a împăcării popórelor monarchiei.

Fără îndoială, că numai din causa acésta, de câte-orĭ a fost adusă în discuțiune cestiunea naționalităților în dieta ungară miniștrii și deputații ungurĭ s'au ferit ca de foc de a atinge vre-odată în mod positiv, fiă și numai pe basa legii esistente a naționalităților, causa limbilor. Pe terenul limbist ei nu cunosc decât privilegiile și prerogativele limbei maghiare, supranumită „limbă a statului“. Așa vĕḑurăm, că mai astă érnă și ministru-președinte Szell n'a sciut sĕ debuteze în privința acésta, decât numai în mod cu totul negativ, fălindu-se înaintea oposiției, ce-l luase la ochĭ, că e neînduplecat pe partea supremației limbei maghiare în tóte casurile, în carĭ naționalitățile se plâng, că ea li-se impune cu forța. Ascuns îndĕrĕtul faimósei sale devise, espusă în fața marelui public numai ca o firmă mincinósă, care sĕ-l amăgéscă, însu-șĭ șeful actual al guvernului a proclamat astfel, de fapt, că în ce privesce „interesele limbei statului“ nu echitatea, nu dreptatea și nicĭ chiar legea nu decide, ci numai dreptul celui mai tare.

Acesta este firul, ce trece prin tótă acțiunea desfășurată pe terenul administrativ și justițiar de către guvern și autoritățĭ. Lozinca dată de sus este pentru mic și mare din corpul funcționarilor: Căutațĭ în tot chipul a ocupa din ce în ce mai mult teren pentru limba statului, fără considerare la prescrierile legale, la praxa de până acum, séu la trebuințele vieții practice; mergețĭ înainte și cel ce va sci sĕ cuceréscă mai mult din resturile dreptului de limbă al nemaghiarilor, silindu-i a-se supune limbei maghiare, va binemerita de causa șovinismului dominant!

Cetitorii noștri îșĭ vor aduce aminte de acea circulară presidială, dată de unul din președinții de tabla regéscă la începutul anului trecut, în care acesta se provoca la un rescript al ministrului de justiție din 20 Ianuarie 1899, rescript prin care se da direcțiunea acțiunei amintite și pe basa căreia se pretindea dela președinții de tribunale: „sĕ aibă în vedere și mai departe *interesul de stat de primul rang al deplinei validitărĭ a limbei maghiare*“. Cine scie cu câtă insistență vor fi fost provocate și la începutul anului acestuia tribunalele, sĕ urmeze acésta direcțiune singur mântuitóre de interesele statului național maghiar, către care țintesc tóte.

Trebue sĕ credem, că nicĭ noul ministru de justiție Plosz n'a voit sĕ rĕmână îndĕrĕtul antecesorului sĕu Erdelyi, căcĭ numai de câte-va ḑile am înregistrat un cas de gravă violență a dreptului de limbă din partea tribunalului reg. din Clușiŭ, care a respins recursul unuia din tinerii universitarĭ trașĭ în cercetare în afacerea Iancu, pe cuvênt, că recursul n'a fost scris în limba statului.

Decisiunea tribunalului din cuibul șovinistic este nedréptă și ilegală. Acésta trebue s'o admită orĭ și cine, décă are cât de puțină cunoscință de dispozițiunile și de praxa legală. Dér, spus'am, nu aceste decid, ci ordinele reservate, ce vin dela ministru și carĭ numai arare-orĭ vĕd lumina ḑilei, ordine, ce stăruesc sub pedépsa anatemei, pentru validitarea în mĕsură deplină a limbei statului.

„Mĕsura deplină“ este sinonimă cu curata volniciă și acésta, cum vedem, este nu numai admisă, ci impusă chiar în „interesul statului“ de păzitorii legii. De n'ar fi așa, nicĭ că s'ar puté vorbi, relativ la validitarea limbei maghiare, de o mĕsură deplină. Căcĭ tóte dispozițiunile legale esistente, începênd dela legea de naționalitățĭ, carĭ prevĕd validitarea dreptului de limbă al cetățenilor nemaghiarĭ în anumite limite, nu sunt, de drept și de fapt, decât tot atâtea limitărĭ a validitării limbei statului, care prin însu-șĭ faptul esistenței acestor limite nu mai póte fi „deplină“, ci numai restrînsă.

Isvorul fiind turbure și veninos, nu póte da apă limpede și curată. Lucrurile au mers așa departe sub direcțiunea șovinistă, ce se dă de către guvern autorităților administrative și justițiare, încât dreptul de limbă al cetățenilor a ajuns sĕ cadă pradă poftelor, dispozițiunilor și volniciilor nemĕsurate ale funcționarului. Décă-i place, el bruschéză partea și o șicanéză până la estrem, rîḑêndu-șĭ de legea esistentă. Căcĭ mai întâiŭ tot-déuna are la mână câte-o nenorocită ordonanță ministerială, prin care póte întuneca orĭ-ce disposițiă legală; al doilea, puțin îi pasă de plângerea „pe cale legală“ a părții, deóre-ce din partea acésta se scie scutit, scie prea bine, cum cugetă cu privire la dreptul limbei nemaghiare aceia, către carĭ are sĕ fiă adresat recursul.

Astfel nu ne mirăm nicĭ-decum de casul întêmplat de curênd la tribunalul din Sibiiu, despre care raporteză ḑiarul național săsesc sibiian, că unui judecător nou venit, încredințat cu conducerea cărților funduare, i-a plăcut sĕ întroducă o nouă praxă, contrară celei de până acum, cu privire la dreptul de limbă. El respinge adecă tam-nesam cererile privitóre la transacțiunĭ de carte funduară, carĭ nu sunt scrise în limba maghiară, pe motiv, că limba statului e cea maghiară și că prin urmare cererĭ scrise în altă limbă nu pot fi supuse decisiunei judecătorescĭ. O absurditate, firesce, și din punct de vedere al legii și al praxei.

Numita fóiă protestéză și dimpreună cu ea protestăm și noi și protestéză orĭ-ce om cu simț de dreptate. Ce-i pasă însĕ de tóte astea amintitului jude? El se scie scutit și mai are și consciința, că a succes „energiei“ sale, sĕ facă o nouă cucerire în interesul nenorocitei validitărĭ a limbei statului.

Se póte, ca instanțele superióre, după lungĭ deliberărĭ, sĕ n'aibă în cătrău și la recursul părților vătĕmate, sĕ corégă întru cât-va zelul înfocat al campionului pentru validitarea limbei statului. Dér atêrnă dela multe, décă părțile apeléză séu nu; și mereu șicanate în casurĭ de urgență vor preferi, pentru a evita pierderĭ, a face pe voia aceluia.

Și acum venim la *punctum saliens.*

Cea mai mare și mai gravă cestiune, ce ne privesce pe noi, naționalitățile, aceea a dreptului de limbă. a ajuns sĕ atêrne numai dela bunul plac al organelor administrației și justiției, și apĕrarea ei a ajuns sĕ fiă lăsată numai pe voia întêmplării, séu a consciinței de drept, a energiei și a împrejurărilor vremelnice ale părților private!

Miseria stărilor nóstre politice nu o póte ilustra nimic mai viu ca acésta.

Din Austria. „*Politik*“ din Praga scrie, că consiliul de miniștri, ce s'a ținut Vinerĭ în Viena, ocupându-se cu situația politică, n'a putut sĕ aducă nicĭ o decisiune, deórece tóte încercările de împăcare, ce s'au urmat în Budapesta și Viena, au fost fără de resultat. Cehii nu vor sĕ cedeze nimic din pretensiunile lor și atitudinea intransigentă ce au observat'o și până acum, vor s'o continue și pe viitor. După redeschiderea „Reichsrath“-ului Cehii vor începe érășĭ obstrucțiunea, și încă mai energic decât până acum.

Mandatele din Ardeal. Un „politician“ ungur din Ardeal dă alarma prin foile unguresci, că în fața viitórelor alegerĭ dietale nimenĭ dintre actualii deputațĭ, carĭ representă cercurile electorale ardelenescĭ, nu mai este sigur de ceea-ce va urma și că partea cea mai mare din ei îșĭ simt periclitată posițiunea. Oposiția la viitórele alegerĭ nicĭ nu va mai fi băgată în sémă și décă va învinge totușĭ icĭ colo câte un oposițional, acesta numai de al partidei poporale póte fi. Episcopul Majlath, ḑice „politicianul“, face de un timp încóce călĕtorii prin Ciuc și prin Treiscaune îndemnând pe credincioșii sĕi sĕ ție cu partida poporală, pentru care vré sĕ scótă din Ardeal 12 deputațĭ. Dér Banffy încă nu stă cu mânile în sîn. Prin legăturile lui de rudire și cumetriă și prin interese particularistice banffyanismul dominéză binișor situația în Ardeal. Interesant este, că numitul „politician“ provócă pe cei dela cârmă sĕ facă ce vor face și sĕ alégă odată oile din capre, că de unde nu, confusiunea de adĭ póte sĕ fiă împreunată cu surprinderĭ neașteptate; — adecă sĕ iese de-asupra toțĭ ómenii lui Banffy, căcĭ și așa e fórte însemnat numĕrul acelora, carĭ nu prea vor sĕ sară în foc pentru noua eră...

După tóte semnele, ce se arată, în Ardeal vor fi lupte înverșunate, lupte la cuțit cu prilejul viitórelor alegerĭ. Mulțĭ banĭ va trebui sĕ risipéscă și d-l Szell, ca sĕ pótă eși la cale cu dușmanii din propriul partid, carĭ îi dispută și pizmuesc domnia.

Simplificarea administrației.

Fóia guvernamentală „Magyar Nemzet“ comunică următórele:

Secția de codificare a ministeriului de interne se ocupă actualmente cu un proiect de lege important, ce se referă la plănuita simplificare a procedurei administrațiunei. Deóre-ce camera deputaților va ține, probabil, din 20—25 Iunie ultimele ședințe înainte de vacanța de vară, amintitul proiect de lege nu-i va fi presentat, decât în Septemvre.

Proiectul acesta va constitui reforma cea mai însemnată a regulării administrației. In cestiunea acésta consilerul de secțiă Namethy face un turneu de studii, din care se va reîntórce după Rosalii. Proiectul va influința adênc în privința simplificării administrației. Scopul este, ca simplificarea acésta sĕ se resolve cât se póte mai radical. Inainte de tóte se va simplifica manipularea afacerilor administrative. Conspectele, rapórtele se vor reduce la strictul necesar. Administrarea banilor prin autoritățĭ se va puté controla cât se póte de simplu și ușor.

Partea cea mai interesantă a nouei legĭ va fi *reducerea forurilor de apelațiune* administrativă. După procedura de aḑĭ se póte, ca unele afacerĭ sĕ fiă duse înaintea a 6—7 forurĭ și într'o singură causă se pot face 6—7 apelațiunĭ. Din causa acésta unele afacerĭ de administrațiă au devenit un adevĕrat șérpe de mare. Conform nouei reforme însĕ va fi regulă generală, că în orĭ-ce causă aparținĕtóre administrației nu se va puté permite, decât o singură apelațiune. Peste acésta va mai figura o suprarevisiune, ca mijloc de remediu.

Dreptul de supra-inspecțiune, ce-l garantéză ministrului de interne legile mai vechĭ, se va întroduce și în praxă. Procedura verbală însĕ se va întroduce de-ocamdată numai la autoritățile de forul prim. Principiul nemediațiunei se va puté valida într'atâta, că hârtiile se pot presenta tot-déuna nemijlocit la autoritatea, care resolvă petiția. Prin reforma acésta se face un mare pas înainte pe terenul regulărei administrației.

Insultarea crucei.

Casul petrecut în Budapesta cu ruperea crucilor dela emblemele corónei ungare, ce se aflau în interiorul universității, produce tot mai mare sgomot și iritațiune în pressa maghiară și jidovéscă. Iritațiunea este cu atât mai mare, deóre ce casul s'a repetat acum nu numai pentru a doua, ci și pentru a *treia-óră.*

Când s'a întêmplat primul cas, foile guvernamentale jidovite se grăbiră mo-

mentan a declara, că nu Jidanii au sĕvîrşit fapta şi căutau a-o atribui când urei de naţionalitate a nemaghiarilor, carĭ ar fi sĕvîrşit fapta cu scop de-a demonstra contra Ungurilor, când antisemitismului cu intenţia de-a inscena o luptă în contra Jidanilor, ba trăgeau în suspiţiune şi „partida poporală“ catolică, dând espresiune bănuelei, că acésta a voit sĕ facă din atentatul inscenat un capital politic în favorul sĕu. Intr'un mod şi mai bătĕtor la ochĭ şĭ-au dat arama pe faţă aceste foi, când au încercat sĕ cocoloşéscă tot lucrul, admiţĕnd, că ruperea crucilor se va fi făcut „fără intenţiune“ din partea servitorilor cu ocasiunea curăţirei.

Dér casul, precum scim, s'a repetat, ér în 1 Iunie n. din nou s'a constatat (ca al treilea atentat) ruperea mai multor crucĭ dela coróne, anume în etagiul prim au fost lovite crucile dela două coróne, ce se află între cei doi stêlpĭ de-acolo, ér jos, la suprafaţă, a fost dată jos o cruce de lemn, ce se afla ca decoraţiă la o tablă menită pentru anunţurĭ.

Prin repeţirea acestor atentate şi insulte la adresa creştinismului, încercările pressei jidano-liberale de-a abate bănuiala dela Jidanĭ au rĕmas zadarnice. Ura unei însemnate părţĭ a societăţii unguresci a început a-se îndrepta cu furiă în contra Jidanilor, după cum mai bine s'a putut observa acésta în meetingul studenţilor ungurĭ, ce l'au ţinut în causa din cestiune încă în sĕptĕmâna trecută. In acel meeting s'a marcat în mod destul de simţit spiritul anti-semit şi la moţiunea făcută de tinerimea creştină unguréscă în acel meeting, de-a fi rugat ministrul de culte, ca în fiăsare sală de propunere a universităţii sĕ se atêrne crucea, ca simbol al religiei creştine; sĕ se restabiléscă crucile ruinate şi sĕ se aşeḑe la locul lor cu ceremoniile cuvenite etc., s'a alăturat şi tinerimea dela alte multe şcóle unguresci din Ungaria, esprimându-şĭ aderenţa prin telegrame.

Mişcarea acésta în sînul tinerimei creştine maghiare a pus pe grijĭ pe Jidanĭ şi pe „liberalii“ filo-jidanĭ a căror pressă se svîrcolesce din rĕsputerĭ sĕ împedece curentul, ce pare a ameninţa în resultatele sale „armonia“ dintre Ungurĭ şi Jidanĭ.

Cercetările pentru aflarea făptuitorilor se continuă din partea poliţiei. Din fasionările mai multora dintre martorĭ apare, că vinovaţii sunt a-se căuta între Jidanĭ.

Tablou — posomorît.

Din incidentul sĕrbătorii Rosaliilor apusene scoborîtu-s'a duchul adevĕrului în redacţia unei foi unguresci, şovinistă de altfel, şi a inspirat pe unul din redactorii ei sĕ tórne în tipar tabloul stării reale în care se află „naţiunea alcătuitóre de stat“ aḑĭ după 34 de anĭ de când „Ungaria se bucură de pace şi de guvern parlamentar“.

Cum a folosit acéstă eră de pace Ungaria pentru întărirea, prosperarea şi înflorirea ei? Étă întrebarea, ce şĭ-o pune scriitorul primului articol al lui „*Bud. Hir.*“ dela 3 Iunie. După-ce spune, că Maghiarii au lucrat puţin, dér au politisat mult, că au cheltuit mai bucuros ceea-ce au câştigat, ér singuraticii şi statul au făcut datorii enorme; şi după ce arată cum lucréză Englesul, Francesul, Germanul şi Americanul, ḑice precum urméză:

„Şi nouĕ (Maghiarilor) ne trebue, ca în Ungaria sĕ nu fiă nimenĭ, care sĕ nu lucreze. Dér mai trebue, ca fiă-care sĕ scie lucra, adecă sĕ crescem naţiunea pentru muncă şi economisire.

„Adevĕrat este, că décă privim funcţiunile şi parlamentul, aflăm mulţĭ domnĭ, carĭ *aruncă munca în spatele altora?* Adevĕrat este, că în casine şi societate *numai acela e considerat a fi domn, care nu lucréză?* Real este, că cheltuelile modului nostru de traiŭ, de gospodăriă şi educaţiă le-am sporit aşa de tare, încât numai escepţional venitul e mai mare, decât cheltuelile, ér ceea-ce nu ajunge, se acopere cu contragerea de datorii. Statul încă face ca şi cetăţenii, el încă face gospodăriă de jaf, aruncă dărĭ pe contribuabilĭ peste puterile lor de plătire şi cheltuesce în fiă-care an mai mult şi mai mult“.

„Care va fi sfirşitul a tóte? Vedem *legionul familiilor ruinate*, cetim ḑilnic în fóia oficială lungul şir al esecuţiilor cu toba. Poporul de rĕnd *nu mai póte suporta stările ilegale ale statului, volnicia funcţionarilor*, povara sarcinilor de dare, vexaţiunile creditorilor, secarea isvórelor de câştig, ci *cedând silei, ia lumea 'n cap*, ca în pămênt strĕin sĕ-şĭ câştige măcar pânea de tóte ḑilele, séu décă are noroc, sĕ-şĭ adune puţină avere, ceea-ce acasă nu póte face.

„Acest tablou posomorit întunecă şi viitorul nostru politic. Décă auḑim vorbindu-se de cufundare morală, de lupte între clase, de certe confesionale şi naţionale, poftiţĭ şi căutaţĭ causa acestora în starea bolnăviciósă a economiei nóstre publice şi în organismul delăsat al statului nostru“...

Aşa grăesc şoviniştii dela numita fóiă. Adevĕrurile acestea le constatăm şi noi ḑilnic, căcĭ ḑilnic le simţim, dér când le spunem şi le arătăm, stau sĕ ne sară în cap de ciudă şi măniă şi ḑic, că suntem „rĕutăcioşĭ“ şi „nepatrioţĭ“.

*

La alt loc aceeaşĭ fóie reproduce vorbele mai multor delegaţĭ dela congresul oraşelor, ce s'a ţinut de curênd în *Jaurin* şi cu care corespondentul ei a avut ocasiă de a vorbi. Étă ce ḑiceau acei delegaţĭ despre stările din Ungaria:

„Atât în oraşe, cât şi în comitate, *miseria se lăţesce* vĕḑĕnd cu ochii. *Elementul inteligent*, mai ales elementul inteligenţei rassei străbune, classa de domnĭ, care trăesce din *pană* şi *proprietate*, grăbesce cu paşĭ aprópe de nereţinut spre *ruinul material.* Băncile din provinciă şi numĕroşii cămătarĭ păndesc poliţele neamortisabile, ale căror interese le acoper cu poliţe nouĕ. In urma acésta întrégă clasa funcţionarilor se află în *obligo* şi-şĭ têrăe ḑilele cu plata de jumĕtate reţinută. Micii propietarĭ nu-şĭ pot regula poliţele şi datoriile, decât vĕḑĕnd séu arendând o parte a proprietăţii. Cei mai micĭ oftéză ḑicĕnd: nu mai scim când ne va rĕsări şi nouĕ, căcĭ ne-am vêndut şi ultimul cocoş. Despre comerciŭ şi industriă nu se póte de-asemenea vorbi, decât cu regret. *Cincĭ până'n şése anĭ şi va urma crisa generală*“...

Aşa stau lucrurile aḑĭ în fericita Ungariă. N'o spunem noi, o spun chiar aceia, carĭ se bucură de tóte binefacerile statului, pe care de nu le-ar avé, ar fi vai şi amar de ei. Ce sĕ ḑicem noi, cei prigoniţĭ şi nemiluiţĭ?

SCIRILE ḐILEI.

— 22 Maiŭ v.

Esamenele de maturitate la Blaşiŭ. Ni-se scrie din Blaşiŭ cu privire la resultatul esamenelor de maturitate: In 1 şi 2 Iunie st. n. 1900 s'au ţinut esamenele verbale de maturitate la gimnasiul român gr. cat. din Blaşiŭ. Preşedinte a fost d-l Kuncz Elek, ca comisar din partea guvernului; ér Prea Ven. Consistor a delegat ca comissar al sĕu pe Rvds. Dn canonic Dr. Vasile Hossu. Succesul esamenului a fost cât se póte de îndestulitor; din 18 inşĭ, câţĭ au fost supuşĭ esaminării, *3 au eşit cu forte bine, 7 cu bine, ér 8 maturĭ.* Anume: cu *forte bine*: Ioan Agârbicean, Octavian Florea şi Ioan Hossu. Cu *bine*: Ioan Cristian, Emil Degan, Ioan Dicu, Eugeniu Groze, Nicolae Platon, Victor Precup şi Eugeniu Russ. *Maturĭ*: Iulian Aldica, Ioan Bătăcui, Ilie Chindriş, Iuliu Crenean, Vasilie Nistor, Vasilie Nuţu, Octavian Popa şi Victor Tufan.

Sciri personale. P. S. Sa episcopul Nicolae *Popea* a distins pentru merite pe terenul bisericesc pe presbiterul David *Terfaloga*, din Reşiţa montană, cu *blane roşii*, ér pe presbiterul Traian *Oprea* din Moldova-Nouă cu *brĕu roşu*. — D-l Constantin *Dure* fù instalat în 14 Maiŭ v. c. ca administrator protopresbiteral al Mehadiei. — D-l Iosif *Demian*, cleric din diecesa Gherlei, a făcut cu frumos succes esamenul rigoros din studiul biblic în limbile orientale la universitatea din Budapesta.— Semproniu *Muntean*, până acum practicant la tribunalul din Alba-Iulia, este numit vice-notar la acelaşĭ tribunal. Dênsul e fiiul d-lui G. Muntean, vechiul director al preparandiei din Blaşiŭ.

Sĕrbătorile nerespectate în armată. Cetim în „Tel. Rom.“: Precum suntem informaţĭ, la sĕrbătórea de Joi, „Inălţarea Domnului“, soldaţii românĭ din garnisóna de aicĭ au fost scoşĭ la eserciţiu ca în orĭ-ce ḑi de rĕnd. Atragem atenţiunea capelanului nostru militar asupra acestui fapt şi, deóre-ce tocmai acum se discută în colónele foii nóstre gréua ocupaţiune a preoţilor militarĭ, sĕ declare, décă a înscIinţat comandei respective sĕrbătórea acésta séu nu. Casul acesta de neobservare a sĕrbătorilor nóstre se repeţesce şi nu ne e permis a trece la ordinea ḑilei. Acésta o cerem cu atât mai mult, cu cât d. e. în Arad tocmai miliţia ortodoxă din garnisónă a dat întregului oraş un timbru festiv prin participarea la serviciul divin în frunte cu musica militară. Erau 1200 de feciorĭ în biserică.

Incendiu grozav. Joi după amiaḑĭ, pe la 2 óre, cam în cósta satului *Lepindea* s'a aprins o jirédă de paie, dela care în scurt timp aprópe întreg satul a luat foc. Şépte-ḑecĭ de case împreună cu tóte clădirile economice şi cu tóte ce se afla în ele au ars scrum. Nenorociţii scoţĕnd ce biet puteau îşĭ puseseră la adăpost haine şi bucate într'un pĕrĕu mare, ce trece prin sat. Focul însĕ mânat de vênt a pĕtruns şi acolo. Şépte-ḑecĭ de familii au rĕmas sub cerul liber şi numai cu ce aveau pe ele. Asigurat nu a fost nimenea. Lepindea e sat curat românesc.

Vin Ciangăii! De unde şi încătrău? Vin chiar din Bucovina, căcĭ în ţéra de odinióră a lui Dragoş şi Ştefan-cel-Mare, nu le mai place. Şi se duc tocmai în comitatul *Caraş-Severin*, în ţinutul Lugoşului, unde — lucru curios — s'a aflat pentru ei loc de colonisare după plac la *stîrpirea pădurilor* din *Baksa*. Trei din cele 150 de familii ciangăescĭ din Bucovina, de fel din „Istensegits“ s'au şi dus „pe căutare de loc“ şi pe cum spun foile unguresci au aflat, că minunat loc li-s'a hărăzit. Au umblat şi pe la Budapesta c'o petiţiă la ministeriul de agricultură, unde d-l Daranyi i-a primit afabil şi li-a promis tot sprijinul. Numai sĕ nu se 'ntórcă érăşĭ de unde vin!

Cununiă. Din Câmpenĭ ni-se anunţă cununia d-rei *Elisaveta Ioanette* cu d-l *Gavrilă Lagy*. Cununia se va celebra în biserica gr. cat. din Câmpenĭ la 11 Iunie n. c.

Ucidĕtorul bacteriilor. Din *Würzburg* se anunţă, că dentistul *Zirler* a descoperit, că anumite curente electrice pot se producă efect nimicitor contra bacteriilor şi că prin urmare, curentele electrice din cestiune pot fi folosite cu succes la vindecarea bólelor causate prin infecţiunea cu bacterii.

Esportul Ungariei. In România a fost în cursul lunei Aprilie de 16.170 tone. Scădere mare s'a constatat în esportul şi transportul tuturor articolelor, numai la fên se constată o uşóră urcare; în Aprilie s'au transportat din Transilvania în România 100 vagóne fên. Dela 1 Ianuarie şi până la 30 Aprilie, esportul în România pe căile ferate a fost de 44,520 tone, adecă cu 36% mai puţin ca în perioda corĕspunḑĕtóre a anului trecut. Er importul României a fost de 19.903 tone, adecă cu 35% mai puţin ca în perioda corĕspunḑĕtóre a anului trecut. Avêntul traficului cu România depinde de-o bună recoltă şi dela o îmbunĕtăţire a situaţiunei economice.

Mĕsurĭ contra lăcustelor. Inspectorul domenial Druţu, care conduce campania de esterminare a lăcustelor din delta Dunărei, a trimis erĭ 610 soldaţĭ din regimentul de infanteriă din Prahova, ca sĕ sape şanţurĭ la localitatea Periprava. Pentru stîrpirea lăcustelor se vor săpa şanţurĭ adêncĭ de 60 centimetri şi largĭ de 50. Asemenea şanţurĭ se vor săpa la Letea de 114.620 m. lungime, la Caraorman de 16.410 m. şi la Sf. Gheorghe de 132.400 m. In total se vor săpa şanţurĭ în lungime de 263.600 m. Şanţurile acestea vor încunjura localităţile infectate de lăcuste, pe lângă alte şanţurĭ, carĭ vor fi săpate transversal.

Visitaţiune canonică. Scim, că pe ḑiua de erĭ, sĕrbătórea S-lor Constantin şi Elena, a fost proiectată visitaţiunea canonică a I. P. S. Sale Metropolitului Ioan *Meţianu* la Sĕlişte. Étă programul după care au decurs festivităţile arangiate în onórea archiereului cu acéstă ocasiune:

„Eminenţia Sa, va fi întêmpinat la „hula Săcelului“ de un banderiu numĕros condus de d-l cand. de prof. Iacob Steflea. In Săcel va fi bineventat de d-l adm. protopopesc în numele tractului şi de d-l primpretor Petru Drăgits în numele cercului administrativ.

„Insoţit apoi de banderiu şi suită va întra pe la órele 8 a. m. în Sĕlişte, unde la „podul cel mare“ va fi bineventat în numele comunei bisericescĭ de către d-l Dr. Nic. Comşa şi apoi condus la locuinţă.

„La órele 9 se va celebra serviciul divin, la care va pontifica Eminenţia Sa. La órele 11 se va face procesiune în curtea scólei, unde se va face sfînţirea apei, pomenirea ferieiţilor donatorĭ ai scólei şi stropirea cu apă. La 2 óre se va servi în sala festivă a scólei un „prânḑ festiv“, pentru 120 persóne.

„La reîntórcerea Eminenţiei Sale la Sibiiu, 6 óre p. m., întreg poporul îl va conduce până în capĕtul comunei. Nu numai locuitorii comunei Sĕlişte, ci şi locuitorii comunelor vecine se află într'o mişcare viuă şi doritorĭ de a fi împărtăşiţĭ de binecuvêntarea archierésca“.

Continuarea rĕsboiului.

Burii vor sĕ continue rĕsboiul. Aşa susţine cel puţin agentul transilvaalian din Bruxella. Se ḑice anume, că preşedintele *Krüger* a luat însu-şĭ conducerea viitórelor operaţiunĭ belice şi s'a retras cu 20,000 de ómenĭ în munţii dela *Lydenburg*, unde înaintarea Englesilor este aprópe imposibilă. In ţinutul acesta Burii au adunat muniţiunĭ şi provisiunĭ pe mai mulţĭ anĭ şi la cas de nevoie Burii vor ocupa teritoriu portughes, ca sĕ se pótă provedé cu vitualii.

Krüger a dat o proclamaţiă, în care declară, că nu va recunósce nicĭ-odată domnia englesă şi acei Burĭ oranjenĭ, carĭ vor sĕ se lupte, sunt învitaţĭ a-se alătura la cei 20,000 ai lui Krüger.

*

Englesii n'au pus încă mâna pe *Pretoria.* O telegramă din isvor bur, publicată în „Morningpost“, ḑice, că legăturile armatei principale englese cu avangardele şi flancurile au fost tăiate lângă rîul Vaal. Cele mai multe raporturĭ telegrafice susţin, că până Joi comandele bure în numĕr de vr'o 10,000 au ţinut ocupate tóte înălţimile din jur de Pretoria. Acelaşĭ ḑiar anunţă, că la Elansfonteiu a fost sĕptĕmâna trecută o ciocnire vehementă între Englesĭ şi Burĭ. Aceştia din urmă au năvălit érăşĭ în Oranje la nord ost şi se luptă la Vintersburg şi Harrysmith.

*

In 29 Maiŭ a fost o luptă înverşunată între 1000 de rĕsculaţĭ şi între 7000 Englesĭ conduşĭ de *Warren* la *Fadersspruit.* Rĕsculaţii încunjurară şi atacară pe Englesĭ. După focurĭ violente acestora li-a succes în fine a respinge pe Burĭ. Englesii au avut pierderĭ simţite: 15 morţĭ şi 1000 răniţĭ.

Alte lupte au fost între Kutersburg şi Heibron, unde Englesii au întêmpinat resistenţă. Şi în aceste lupte Englesii au avut pierderĭ. Generalul Rundle anunţă, că el a avut 30 morţĭ şi 150 răniţĭ.

*

Olandesii din Capland au ţinut un meeting poporal în *Gräf-Rein* la care au

participat peste 800 de persóne. După vorbirĭ înflăcărate în contra Englesilor s'a votat unanim un proiect de resoluțiune în care se dice între altele: „După părerea majorității Olandesilor din Capland, causa nemijlocită a resboiului este amesteculîmi nisteriului din Londra în afacerile republicei sud-africane“.

S'au mai luat și alte resoluțiunĭ în care se declară, că déca Anglia ar anecta statele bure, pace și liniște nu va fi nici-odată.

Evenimentele din China.

Răscóla *Boxerilor* chinesĭ ia proporții amenințătóre. Pericolul este atât de serios, încât puterile streine s'au vědut silite a lua měsurĭ pentru apěrarea supușilor lor. Corăbii de resboiŭ francese, englese, germane, americane și japoneze stau la *Taku*. In apele Chinei însă Rusia e representată prin forța cea mai mare. Afară de 9 corăbii cu 11,000 de soldați, Rusia are alțĭ 14,000 de ómenĭ înarmați în Port-Arthur, gata în tot momentul de plecare. Puterea acésta armată deșteptă temerile celorlalte state și mai ales prin cercurile diplomatice din Washington se svonesce, că mișcarea Boxerilor ar fi pusă la cale de-o mână streină (Rusia), care vré se pescuéscă în turbure și la momentul dat se pună mâna pe Peking.

Din *Tiencin* se telegrafézá cu data de 2 Iunie, că consulatul frances a primit un raport în care spune, că 700 de Boxerĭ, armațĭ cu puscĭ și lăncĭ, au atacat pe 30 de streinĭ, între carĭ 6 femei și un copil, carĭ voiau se se refugieze din Paotinfu la Tiencin. *Patru streinĭ au fost omorîțĭ* și mai mulțĭ fură rănițĭ.

Agentul belgian din Peking, dice o telegramă din Bruxella, confirmă scirea, că *autoritățile chinese sprijinesc mișcarea Boxerilor.* Rebelii au incendiat și prefăcut în cenușă edificiul gării belgiene, pe când 1200 soldațĭ chinesĭ priveau nepăsătorĭ vandalismul.

*

Cine sunt *Boxerii?* — In limba chinesă ei se numesc *Ihocinani* și formézá o societate secretă, care controlézá guvernul chines și au parte însemnată în administrarea Chinei. Boxerii urmăresc în primul rěnd, după părerea lor, scopurĭ patriotice. Ei nu vor se audă despre o reformă în China. Sunt adversarĭ declarațĭ ai culturei apusene și vor cu orĭ-ce preț se fiă stîlpii dinastiei Mandju și a guvernului. Acésta însă nu eschide, ca Boxerii se se ridice și contra guvernului, fiind-că domnitor autocrat în China ei recunosc numai până când acesta face bine în sens chines.

Guvernul se teme de Boxerĭ și se simpatiséză cu nisuințele lor îndreptate în primul rěnd contra propagandei catolice, apoi contra creștinismului. De aici se esplică motivul pentru care guvernul chines întârdie a lua měsurĭ de a sugruma mișcarea Boxerilor. Cuibul și vatra agitațiunilor acestei secte se află în *Santung*, district ocupat de Germanĭ. De aici mișcarea s'a respândit și în alte părțĭ unde sunt stabilițĭ streinĭ. Chiar și în apropierea capitalei Boxerii respândesc teróre și comunicația pe linia ferată, ce légă Pekingul și portul Peiho, a trebuit se fiă întreruptă, ér funcționarii au trebuit se se refugieze. In ținutul acesta Boxerii comit deja de trei lunĭ fapte de vandalism, alungă pe funcționarĭ, omóră și jăfuesc pe streinĭ, ba chiar și pe indigenii creștinĭ.

Convocare.

In sensul §-lui 41 din statut, convoc adunarea cercuală a despărțěmêntului Timișorii al *Asociațiunei* pentru literatura română și cultura poporului român pe 11 Iunie st. n. (a doua di de Rusale) la $3^{1}/_{2}$ óre după amiadĭ în Ciacova.

Obiectele ședinței: 1) deschiderea adunării prin președinte; 2) înscrierea membrilor; 3) raportul direcțiunei; 4) censurarea socoților; 5) cetirea disertațiunilor, carĭ însă trebuesc cu 3 dile înainte de adunare insinuate la președinte; 6) alegerea a doi delegațĭ pentru adunarea generală a Asociațiunei; 7) stabilirea budgetului pe anul viitor.

Timișora, 26 Maiŭ 1900.

Emanuil Ungureanu,
directorul despărțěmêntului Timișorii.

NECROLOG. Subscrișii cu inima frântă de durere dau de scire, că iubitul lor soț, tată vitreg, respective frate și unchiŭ

Ioan Vajda-Voevod sen. de **Gârbou**,

mare proprietar și virilist al comitatului Solnoc-Dobâca,

în 1-a l. c. st. n. după lungĭ și grele suferințe, în etate de 63 anĭ, s'a mutat la cele eterne.

Osămintele scumpului defunct se vor așeḑa spre vecinică odihnă în 3 l. c. d. a. la 2 óre în cimiterul familiar din Olpret după ritul gr. cat.

Fie-i țěrîna ușóră și memoria binecuvêntată!

Olpret, 1 Iunie n. 1900.

Bertha Z. Kiss, ca soțiă și copiiĭ sěi. Dionisiu Vajda, ca frate. Dr. Alexandru Vajda și Dr. Ioan Vajda, ca nepoțĭ de frate.

— **Dr. Nerva O. V. Moldovan**, medic de cerc în Săvădisla, original din Blașiŭ, după grele suferințe a rěposat la Clușiŭ în 31 Maiŭ n. în etate de abia 28 anĭ, și un an și jumětate al căsĕtoriei. 'L jelesce întristata-i soțiă Olimpia Moldovan născ. Vlăduț cu o fiică și numeróse rudenii. — Fiă-i țěrîna ușóră!

Florĭ de teiŭ.

Nóptе senină. Din când în când câte-o stea străbate văzduhul stingêndu-se și luna privesce după ea cu jale, ca o mamă după copilul sěu, pe care'l vede apucat pe calea, din care nimenĭ și nimic nu se mai întórce. Liniște prin tóte părțile; firea dórme legănată pe aripile viselor și suflarea morții pare, că ar fi învělit pămêntul. Nicĭ o frundă nu se clatină; neastâmpěratul vênt zace acum obosit de drum printre prăpastiile munților.

Dér ce șóptе se aud sub salcâmii dela cimitir? Cine cutéză se tulbure frumsețea nopții? A! dér sunt câte-odată lucrurĭ cu mult mai sfinte, decât chiar sfințenia frumseții; șóptele de iubire împodobesc natura orĭ cât ar fi ea de frumósă.

Singurĭ în tăcerea întunerecului își șoptesc poema fermecată. Vorbesc puțin; poema iubirii cu tóte, că e poemă, e scurtă la vorbă și cu cât e mai scurtă cu atâta-'i mai durerósă și cu cât e mai durerósă, cu atât e mai dulce. Se privesc cu drag și se înțeleg așa de bine privindu-se, ca doi fluturașĭ în împěrăția unui trandafir.

Cu capul rădimat pe sinul ei, fericitul visător își împodobesce cu florĭ cărarea, care are sě-'l ducă spre raiul viitorului, ér ea îl privesce aiurată, rătăcită în lumea dulcelui necunoscut.

„Ce sě-'țĭ mai spui? — dise el într'o vreme — uite, déca așĭ putê se fur melancolia lumii, surîsul misterios al nopții, foșnetul frundelor și sinceritatea stelelor și sě le amestec la un loc, ca sě scot un singur cuvênt, care sě-'mĭ esprime iubirea, tot mi-ar părea, că ți-am spus prea puțin“.

Ea îl sărută extasiată și rěmaseră amêndoi pierduțĭ într'o lume fermecată.

Luna se ascunde după dealurĭ, câte-o stea se stinge străbătênd vězduhul și câte-o frundă uscată cu un sgomot ușor cade pe pămênt, pe când cucuvaia cu cântecu-i pustiu trezesce liniștea nopții.

Voi, iubițĭ amorезațĭ, visațĭ liniștiți și nu băgațĭ în sémă aceste nimicurĭ, carĭ nu sunt pentru voi. Iubiți-vě în pace, uitațĭ pămêntul, înălțați-vě în lumi de stele, căcĭ acolo trăiesce iubirea și adevěrul.

Veturio.

VARIETATE.

Visurĭ mistice. Un cas rar s'a întêmplat dilele aceste în satul Schmöckwitz din Germania. Soția unui țěran din acea comună a dispărut de câte-va lunĭ fără sě-i fi putut da de urmă. Nu scia nimenĭ, ce s'a întêmplat cu ea. In diua când femeia a dispărut, ea era pe drum, împingênd o telégă mică spre comuna vecină, unde voia sě mérgă la têrg. Drumul ei ducea printr'o pădure. Mai mulțĭ ómenĭ věḑură femeia intrând în pădure, dér după acésta i-a dispărut urma.

Acum însě printr'o întêmplare neașteptată, poliția a fost îndreptată pe urma femeii dispărute. Un copil de 15 anĭ al femeii a dis, că lui 'i-s'a arătat în vis, că trei ómenĭ au atacat pe mamă-sa în mijlocul pădurii, i-au luat teléga și au omorît'o, apoi a fost îngropată lânga o tufă.

Copilul a sciut sě spună și la ce depărtare se află acea tufă de cale. La început nu s'a dat credĕmênt visului, mai târdiu însě s'a dis, că totușĭ ar fi bine să se cerce adevěrătatea visului. S'au și aflat câți-va ómenĭ, carĭ luând sapele pe umĕr s'au dus în pădure sě caute după cadavrul femeii dispărute la locul arătat de copil. Mare li-a fost surprinderea, când věḑură, că visul copilului s'a realisat, — într'adevěr cadavrul femeii a fost aflat în acel loc.

Poliției i-s'a părut suspect visul copilului și a început cercetare, dér n'a putut afla nimic mai mult. Ce póte fi dér causa acestui vis mistic? In literatura ocultistă se amintesc multe casurĭ de felul acesta. Perty, între altele, amintesce următorul cas: După mórtea lui Dante nimenĭ n'a putut da de manuscrisul cântului al 13-lea din opera „Paradisul“. Lunĭ întregĭ s'a căutat și rěscolit tótă locuința lui Dante și tóte manuscrisele, dér înzadar. Intr'o nópte fiiul lui Dante a visat, că tatăl sěu i-s'a înfățișat, arătându-i în odaiă locul unde se află manuscriptul pierdut. In diua a doua, într'adevĕr, manuscriptul s'a aflat în locul arătat în vis.

Mulțĭ sunt, carĭ esplică visurile din punct de vedere superstițios. Un învěțat englez, care a făcut mai mulțĭ anĭ studiu asupra visurilor, dice, că visul póte sě fiă inspirat artificial unei persóne, care dórme. Așa spune el, că odată fiica lui durmia, ér el începŭ sě-i vorbéscă încet despre o serbare. Copila, când se tredi, prima vorbă i-a fost: „Am avut un vis frumos, am visat despre o mare serbare“.

Tot acel învěțat mai povestesce, că un cunoscut al sěu a visat odată, ca copil, că fratele lui cel mai mic a cădut de pe cal. După-ce s'a tredit a alergat numai decât în odaia vecină la tatăl sěu sě-i spună, ce a visat. Abia începŭ sě-și spună copilul visul și tatăl lui îl întrebă surprins, că de unde scie, căcĭ voiau sě-i tăinuéscă înaintea lui totul, până când starea i-se va mai îndrepta. Copilul istorisi apoi visul sěu curios, însě nicĭ el nu scia sě-și esplice, cum s'a întêmplat, ca visul sě adeveréscă realitatea. Mai târdiu însě aflǎ, că causa e fórte simplă. Pe timpul cât durmi în odaia vecină tocmai se vorbea despre nenorocirea fratelui sěu și fiind-că cuvintele i-au isbit urechia destul de clar, ei visă despre ceea ce a audit în vis. Se mai întêmplă și aceea, că cine-va în stare de trezvie aude ceva la ce nicĭ că se gândesce și apoi în vis se ocupă involuntar cu ce audise.

Visul copilului din Schmöokwitz încă s'ar putê reduce la astfel de cause, deși nu se scie, că în ce chip s'a furișat fantoma în închipuirea lui. Dór' cuvintele făptuitorilor i-au ajuns la urechĭ în vis? Séu dóră în starea de trezvie a audit vorbele lor, carĭ nu i-au atins, decât urechia, dér conșciința nu?

DIVERSE.

Nasturĭ patrioticĭ. Gloria séu rușinea oficerilor englesĭ din resboiul sud-african, o ilustréză în mod interesant așa numiții „nasturĭ patrioticĭ“, carĭ sunt prověḑuțĭ cu fotografia unor generalĭ séu oficerĭ favorițĭ de sórte. O singură firmă într'un timp fórte scurt a vêndut peste 10 milióne astfel de nasturĭ. Acești nasturĭ încă își au cursul lor, care se schimbă după mersul resboiului. Acésta o spune un factur al unei fabricĭ de nasturĭ, anume: Nasturii cu fotografia colonelului Baden-Powel la început aveau trecere slabă, dér mai târdiu popularitatea lor a crescut din di în di. Până acum s'au pus în circulație peste 4 milióne nasturĭ Baden-Powel. La începutul resboiului erau bine căutațĭ nasturii White, și astădĭ încă se mai caută nasturii acestui apěrător dela Ladysmith. Când Buller a întrat în Ladysmith, atât erau de căutați nasturii cu fotografia lui, încât într'o septĕmână numai s'au vândut peste 144,000 bucățĭ. Marea popularitate a acestui general l'a îndemnat sě dică, că de Crăciun va fi în Pretoria, — dér la Colenso a mâncat'o nespălat, perḑêndu-și tot renumele, așa că nasturii Buller au fost scoșĭ cu totul din circulație. După liberarea Ladysmithului s'a mai schimbat ceva spre bine sórtea lui Buller. Nasturii Methuen încă aveau mare trecere până la lupta dela Magersfontein, dér de atuncĭ n'au mai putut sě se ridice, și nasturii cu fotografia lui se mucedesc în magazie. Nasturii lordului Roberts și ai lui Kitchener, se înțelege, încă au bună trecere, decând s'a început resboiul sud-african. Acum, de când Mafekingul a fost liberat, se vênd aprópe numai nasturii Baden-Powel.

Cocostîrcul și leul. Intr'un numĕr mai recent al revistei (Termeszet) „Natura“ din Budapesta se vorbesce despre următorul cas interesant: Intr'o menageriă din provincia cincĭ lei tinerĭ erau supușĭ dresurei. In menageriă se afla și un cocostîrc, cu care voiau sě facă încercărĭ, sě vadă cum scie sě se apere el în contra leilor. Cocostîrcul a fost închis într'o coliviă mare, unde de obiceiŭ se dresau leii. După cât-va timp cocostîrcul se simți ca acasă, preumblându-se majestatic în sus și în jos. Intr'aceste unuia dintre leii mai tinerĭ i-a dat drumul în coliviă. La primul moment leul la vědul corostîrcului, tresare, dér îndată se reculege și tîrându-se se apropiă de pradă. Cocostîrcul de asemenea a tresărit când a vědut pe leu, s'a borzoiat odată și bine și a început sě bată din plisc. Leul, audind acel sunet curios, a stat pe loc un moment, apoi se apropiă éră și de cocostîrc. După-ce věḑŭ cocostîrcul, că bătaia din plisc nu-i folosesce nimic, își desfăcŭ aripile și cu gâtul întins aștepta atacul. Când leul se apropiă ca la doi pașĭ, cocostîrcul sări în sus și cu pliscul îi aplică una puternică în spate. Leul înfricat sări și se refugiă într'un colț al coliviei, de unde smerit privia pe contrar. Cocostîrcul ér își începŭ preumblările sale majestatice. Acum a fost lăsat în coliviă al doilea leu. Acesta voia sě atace pe cocostîrc dela spate, dér nu i-a succes, deóre-ce cocostîrcul avea mereu în ochĭ pe leu, care de-asemenea își căpătă partea sa pe spinare. Leul al doilea încă a fost învins. A urmat al treilea, al patrulea și în fine al cincelea leu, care și-a încercat norocul de două orĭ, dér totdéuna a fost bătut. Acéstă încercare s'a făcut și a doua di, dér de astă-dată numai doi lei au îndrăsnit sě-și ia câte-o lovitură pe spinare. A treia di deja cocostîrcul în coliviă era cel mai mare și mai tare și majestos se preumbla printre lei, fără sě fi îndrăsnit care-va sě-l mai atace. Leii acum îl urmăreau numai la depărtare respectabilă, privind la el cu multă smereniă.

Mania sinuciderii la femeile din China cresce pe di ce merge. După cum scrie un diar englez, în districtul Fukien femeile din cea mai mică causă se sinucid și încă nu în ascuns, ca sě nu le scie nimenĭ, ci în presența unui mare public. Sinucigașele mai înainte își anunță planul lor și când diua hotărîtă se apropiă, își ridică furci din trestia de bambus, de care sinucigașa se spêndură în fața publicului curios. Nenorocitele femei cred, că prin fapta lor grózníca comit un lucru plăcut lui Dumnedeu și sufletul lor merge de-a dreptul în raiŭ. Prietinii mai bunĭ ai sinucigașei încă îi ajută nenorocitei la îndeplinirea faptei.

Un cimiteriu al crocodililor. In ținutul Fayun din Egipet s'a descoperit acum de curênd un cimiter antic, care e plin cu mumii de ale crocodililor. Se scie din istoriă, că crocodilii erau considerațĭ la vechii Egiptenĭ ca animale sânte, față cu carĭ aveau mare stimă și pe carĭ îi înmormêntau tocmai așa, ca și pe ómenĭ.

Dela „Tipografia A. Mureşianu" din Braşov, se pot procura următórele cărţĭ:

Scrierĭ istorice.

Memorii din 1849—49 de regretatul *Vasile Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Istorisirile cuprinse în acéstă carte sunt de cel mai mare interes istoric şi naţional, sunt scrise într'o limbă uşóră şi plăcută. Preţul 50 cr. (cu posta 55 cr,

„Povestea unei coróne de oţel", opul mult dorit şi aşteptat al d-nului *G. Coşbuc*, a apărut în editura librăriei C. Sfetea din Bucurescĭ şi costă un leu şi 50 banĭ. E scrisă şi acéstă carte la înţelesul tuturor şi este atât de interesantă, încât cine o ia în mână, nu se mai póte despărţi de ea. In istoria acésta ni-se arată oglinda viuă a faptelor măreţe, prin carĭ a trecut România până a ajuns la independenţă, Scenele ce se descriu din râsboiul pentru neatârnare, sunt la culme mişcătóre şi însufleţitóre. Cartea e provĕdută cu numĕróse portrete şi ilustraţiunĭ. Ea stă în legătură cu *„Rĕsboiul nostru pentru neatĕrnare"* scris tot de d-l G. Cosbuc, aşa că cine şi-a procurat pe acesta trebue sĕ şĭ procure şi *„Povestea unei coróne de oţel"*. Sperăm, că fruntaşii noştri, înţelegênd importanţa acestor scrierĭ, vor stărui din rĕsputerĭ a-le rĕspândi cât mai mult în popor. Se pot procura ambele cărţĭ dela „Tipografia A. Mureşianu din Braşov". „Rĕsboiul nostru pentru neatârnare" coştă 50 cr. (cu posta 55 cr.), „Povestea unei Coróne de oţel" 75 cr. (cu posta 80 cr.)

Din istoria lumii, „tălmăcită de preotul *Constantin Morariu* din cartea nemţéscă a D-rului Th. B. Weltar şi întocmită pentru folosul poporului român din Bucovina", a apărut în editura „Deşteptării" din Cernăuţĭ: *partea a doua*. Ea este scrisă tot atât de bine şi de uşor, ca şi partea întâiŭ, care a avut şi la noi mare trecere mai ales printre popor. Preţul 50 cr. (plus 5 cr. porto.) — Cu acelaşĭ preţ se mai pot căpăta dela Tipografia „A. Mureşianu" şi esemplare din partea întâiŭ, adăugênd şi pentru acésta 5 cr. porto.

Zarandul şi munţii apusenĭ ai Transilvaniei, descriere de *Silvestru Moldovan*. Cu 9 ilustraţiunĭ şi o schiţă. E o carte tot atât de preţiósă şi rară în felul sĕu, ca şi cea dintâiŭ. Recomandăm şi acéstă carte pentru bibliotecile poporale, cum şi pentru toţĭ Românii, carĭ vor sĕ-şĭ cunóscă ţera şi némul lor. Preţul 1 fl. (cu posta 1 fl. 5 cr).

„Pintea Vitézul", tradiţiunĭ, legende şi schiţe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul*. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind fórte interesante tradiţiunĭ şi istorisirĭ din tóte părţile, pe unde a umblat Pintea. Preţul 20 cr. (cu posta 23 cr.)

„Ţéra nóstră". Descrierea părţilor Ardealului dela Murĕş spre miadă-di şi valea Murĕşului, de *Silvestru Moldovan*, — e o scriere unică în felul sĕu, atât de călduros apreţiată de întréga diaristică română. Cu deosebire din bibliotecile poporale ea n'ar trebui sĕ lipséscă. Preţul 1 fl. (cu posta 1 fl. 10 cr).

„Românul in sat şi la óste" Acesta este ritlul unei nouĕ cărticele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul şi meritatul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Preţul 10 cr., cu posta 13 cr.

„David Almăşianu", schiţe biografice de *Ioan Popea*. Broşura acésta, atât de bine scrisă, presentă şi multe momente de însemnătate istorică. Preţul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino şi Lissa", interesanta şi eminenta conferenţă, ce a ţinut'o d-nul colonel c. şi r. *Francisc Rieger* anul trecut în reuniunile militare dela Braşov şi Sibiiu. Broşura conţine şi douĕ portrete bine reuşite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conţine şi o hartă a Lissei, cum şi ilustraţiunea mormêntului eroului nostru. Preţul 40 cr. (plus 3 cr. porto.)

*

O carte de legĭ. „Amicul Poporului" îndreptar în cause administrative şi judecătorescĭ *pentru poporul român"* de *Titu Vuculescu*, pretor în Pecica maghiară. Cartea e întocmită la înţelesul ţĕranilor, aşa că din ea orĭ-ce plugar, orĭ-ce măestru, orĭ-ce om, care scie ceti, póte sĕ înţelégă lămurit, ce-i este după lege ertat sĕ facă şi ce nu; cum are sĕ-şĭ câştige anumite drepturĭ, la cine sĕ se îndrepte cu plângerea orĭ cu rugarea. Costă 50 cr. (cu posta 55.)

Bursa de Bucurescĭ

din 30 Maiu n. 1900.

Valorĭ	Do-bêndă	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Renta amortisabilă	5 %	Apr.-Oct.	93 $\frac{1}{4}$
„ „ Impr. 1892 . . .	5 „	Ian.-Iul.	94. $\frac{1}{2}$
„ „ din 1893 . . .	5 „	„ „	94 $\frac{1}{2}$
„ „ 1894 int. 6 mil. .	5 „	Apr.-Oct.	—.—
„ „ Impr. de 32$\frac{1}{2}$ mil.	4 „	Ian.-Iulie	81 $\frac{1}{4}$
„ „ Impr. de 50 mil. .	4 „	„ „	82.—
„ „ Impr. de 274 m. 1890	4 „	„ „	82 —
„ „ Impr. de 45 m. 1891	4 „	„ „	82.—
„ „ Im. de 120 mil. 1894	4 „	„ „	82.—
„ „ Impr de 90 mil. 1896	4 „	„ „	81 $\frac{1}{2}$
Oblig. de Stat (Conv rurale)	6 „	Mai-Nov.	81. $\frac{1}{2}$
„ Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	—.—
„ comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.-Iul.	—.—
„ „ „ din 1884	5 „	Mai-Nov.	—.—
„ „ „ din 1888	5 „	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5 „	Mai-Nov.	—.—
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5 „	Ian.-Iuli.	94 $\frac{1}{3}$
Scris. fonciare rurale din 1890	4 „	„ „	79. $\frac{3}{4}$
„ „ urbane Bucurescĭ	5 „	„ „	86 $\frac{1}{2}$
„ „ „ Iaşĭ . . .	5 „	„ „	80.—
Oblig. Soc. de basalt artificial	6 „	„ „	—.—
	V. N.		
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v.	—.—
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	într. v.	2400
Banca agricolă	500	150 v.	340.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	284.—
Naţionala de asig. ult. div. lei 43	200	„ „	444.—
Soc. bazalt artif. ult. div. lei 30	250	„ „	450 —
Soc. rom. de constr. ult. div. 15 l	250	„ „	40.—
Soc. rom. de hârtie ult. —.—	100	„ „	—.—
„Patria" Soc. de asig. ult. 4 lei	100	„ „	— —
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	—.—
„ „ „ „ 2 em. u. d. 0	1000	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 l.	300	„ „	— —
„Bistriţa" soc. p. f. hârtii 30 l.	1000	„ „	—.—
Sociat. p. constr. de Tramays	200	„ „	—.—
20 francĭ aur	—	„ „	—.—
Fabricile Unite de gazóse. . .	12	„ „	—.—

Scompturĭ:

Banca nav. a Rom.	8%	Paris	3$\frac{1}{2}$
Avansurĭ pe efecte	9 „	Petersburg . .	5$\frac{1}{2}$
Casa de depunerĭ	12 „	Berlin	5$\frac{1}{2}$
Londra	4%	Belgia	4%
Viena	4$\frac{1}{2}$	Elveţia	5%

Cursul losurilor private

din 30 Maiu 1900.

	cump.	vinde
Basilica	13.—	14.—
Credit	398.—	400.—
Clary 40 fl. m.	130.—	131.—
Navig. pe Dunăre.	—.—	—.—
Insbruck	64.50	66 50
Krakau	71.—	73.—
Laibach	48.—	51.—
Buda	134.—	137.—
Palffy	132.50	133.50
Crucea roşie austriacă . .	39.75	40.75
„ „ ung.	19.75	20.75
„ „ ital.	—.—	—.—
Rudolf	63 50	65.50
Salm	175.25	177.25
Salzburg.	59 50	60.50
St. Genois	183.—	185 —
Stanislau	130 —	—.—
Trientine 4$\frac{1}{2}$% 100 m. c. .	178 —	—.—
„ 4% 50	—.—	—.—
Waldstein	—.—	—.—
„ de 10 francĭ . . .	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	—.—	—.—

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Din 1 Iunie 1900.

Renta ung. de aur 4%.	116.10
Renta de coróne ung. 4%. . . .	91.50
Impr. căil. fer. ung. în aur 4$\frac{1}{2}$% .	119.50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4$\frac{1}{2}$% .	99.50
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	115.70
Bonurĭ rurale ungare 4%	91.25
Bonurĭ rurale croate-slavone . . .	92.50
Impr. ung. cu premii	1[illegible]9.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin .	138.75
Renta de argint austr.	98.—
Renta de hârtie austr.	97.80
Renta de aur austr.	116.25
Losurĭ din 1860.	125.—
Acţii de-ale Băncei austro-ungară .	17.60
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	722.50
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	718.25
Napoleondorĭ	19.27
Mărcĭ imperiale	118.32$\frac{1}{2}$
London vista.	242.20
Paris vista.	96.27$\frac{1}{2}$
Rente de coróne austr. 4% . . .	97.15
Note italiene	90.15

Cursul pieţei Braşov.

Din 1 Iunie 1900.

Bancnota rom.	Cump.	19.—	Vênd.	19.04
Argint român.	Cump.	18.80	Vênd.	18.84
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.24	Vênd.	19.28
Galbenĭ	Cump.	11.30	Vênd.	11.40
Ruble Rusescĭ	Cump.	127.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.50	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.72	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vênd.	101.—

ABONAMENTE LA „GAZETA TRANSILVANIEI"

Preţul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ. . . . . 3 fl. —
Pe şese lunĭ. . . . . 6 fl. —
Pe un an . . . . 12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

Pe trei lunĭ. . . . . 10 fr.
Pe şese lunĭ . . . . 20 fr.
Pe un an . . . . 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe an . . . . 2 fl. —
Pe şese lunĭ. . . . . 1 fl. —
Pe trei lunĭ . . . . 50 cr.

Pentru România şi străinătate:

Pe an . . . . 8 francĭ.
Pe şese lunĭ . . . . 4 francĭ.
Pe trei lunĭ . . . . 2 francĭ.

Abonamentele se fac mai uşor şi mai repede prin **mandate postale.**

Domnii carĭ se vor abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămurit şi a arăta şi posta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei".

Plecarea şi sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov.

Valabil din 1 Maiŭ st. n. 1900.

Plecarea trenurilor din Braşov

Dela Braşov la Budapesta:

I. Trenul mixt la óra 5·8 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Cluşiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 7·48 min. séra.
IV. Tr. acc. la óra 10·26 min. séra. (Arad)

Dela Braşov la Bucurescĭ:

I. Trenul de persóne la óra 3·55 m. dim.
II. Trenul mixt la órele 11 a. m.
III. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Cluşiu).
IV. Tr. acc. la óra 5·14 m. dim. (dela Arad).

Dela Braşov la Kezdi Oşorheiu:

I. Trenul de pers. la óra 5·19 min. dim. (are legătură cu Tuşnad, Ciuc-Szereda, la óra 3·20 min. nóptea.
II. Trenul mixt la óra 8·50 min. a. m.
III. Trenul de pers. la óra 3·15 m. p. m. (are legătură cu linia Tuşnad-Ciuc-Szereda).

Dela Braşov la Zĕrnescĭ (gar. Bartolomeiu).

I. Trenul mixt la óra 9·2 min. a. m.
II. Trenul mixt la óra 5·26 min. p. m.
III. Tr. mixt, la óra 9·30 min. séra.

Dela Braşov la Ciuc-Gyimes:

I. Trenul de pers. la óra 5·19 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 8·50 min. a. m.
III. Trenul de pers. la óra 3·15 min. p. m.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:

I. Tr. acc. peste Arad la óra 5·7 m. dim.
II. Trenul de persóne la óra 8 dim.
III. Tr. accel. peste Cluşiŭ la ó. 2·9 m. p. m.
IV. Trenul mixt la óra 10·25 min. séra.

Dela Bucurescĭ la Braşov:

I Trenul mixt, la óra 6.58 min. dim. (care circulă numai Vinerea dela Predeal).
II. Trenul accel. la óra 2·18 min. p. m.
III. Trenul mixt, la óra 9·27 min. p. m. (din Maiu 15 — 15 Sept.)
IV. Trenul acelerat, la óra 10·14 m. séra.
V. Tren de pers. la óra 2.10 min. p. m. (din 1 Iulie, Joia şi în tóte sĕrbătorile).

Dela Kezdi-Oşorheiu la Braşov:

I. Trenul de persóne la óra 8·25 m. dim. (are legătură cu St.-Georgĭ, Ciuc-Sereda şi Ciuc-Gyimes).
II. Trenul de pers. la óra 1·51 m. p. m.
III. Trenul mixt, la óra 6·48 m. séra (are legătură cu Ciuc-Sereda).
IV. Tr. mixt, la óra 10·4 m. séra (dela Sf. George, în Iul. 1 — 15 Sept. în tóte sĕrbătorile).

Dela Zĕrnescĭ la Braşov (gar. Bartolomeiu).

I. Trenul mixt la óra 7·2 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·12 min. p. m.
III. Tr. mixt la óra 8·18 min. séra.

Dela Ciuc-Ghimes la Braşov:

I. Trenul de pers. la óra 8·25 m. dim.
III. Trenul de pers. la óra 1·51 m. p. m.
III. Trenul mixt la óra 6·48 min. séra
V. Tr. mixt la óra 10·04 min. séra. (din Palanca dela Iul. 1 — 15 Sept în tóte sĕrbătorile).

„Gazeta Transilvaniei" la librăria **Nic. I. Ciurcu** şi cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la **Eremias Nepoţii.**

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.